

Türk Basın Birliği
UMUMÎ KONGRESİNE

Sunulan Nizamname Projesi

27 - X - 1941

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2e.2654

Türk Basın Birliği
UMUMÎ KONGRESİNE

Sunulan Nizamname Projesi

27 - X - 1941

Türk Basın Birliği nizamname projesi

3511 numaralı Basın Birliği kanununda başlıca üç nizamnamenin hazırlanacağı yazılıdır :

- 1) Kanununun 8, 9, 14 ve 24 üncü maddelerinde yazılı olan "Birlik Nizamnamesi",
- 2) Kanununun 31 inci maddesinde yazılı olan "Basın Kartı Nizamnamesi"
- 3) Kanununun 33 üncü maddesinde yazılı olan nizamname, "Tatbik Nizamnamesi".

a) Kanununun sekizinci maddesine göre, birlik nizamnamesini yapmak salâhiyeti, birlik kongresinindir ; kanun, nizamnameyi yapmak salâhiyetini, ancak (umumî hükümler dairesinde) kaydıyla kongreye vermiştir. Umumî hükümlerin başında ve bütün kanunlarımızın normatif bir nazımı olarak Teşkilâtı Esasiye Kanunu gelir. Bu kanunun elli ikinci maddesi, bütün genel idare nizamnamelerinin Devlet Şûrasından geçmesini emreder ; bu hükme göre, hususî kanunla kurulmuş olan birliğin nizamnamesinin de Devlet Şûrasından geçirilmesi lâzımdır.

b) Bununla beraber, kanun vazının bütün benzerlerinden farklı olarak, Birlik Nizamnamesini yapmak salâhiyetini birliğin en yüksek kurulu olan umumî kongresine vermiş bulunması da düşünülmelidir ; bu nizamname, bir iç nizamname mahiyetindedir, kanun vazının (umumî hükümler dairesinde) sözüyle koyduğu kayıt, Medenî Kanun ile diğer kanunlarda bulunan cemi-yetler hakkındaki hükümlerin göz önünde tutulmasını teminden ibarettir ; bundan ötürü, bu nizamnamenin Devlet Şûrasından ve İcra Vekilleri Heyetinden geçirilmesine lüzum yoktur da denilebilir.

Merkez İdare Heyetiniz her iki görüş üzerinde de durarak şuna kani olmuştur :

Bu düşüncülerden hangisi yürütülürse yürütülsün, Birlik için aynı maksada yarayan iki nizamname meydana gelmiş olacaktır ki, biri kongrece kabul edilen "Birlik nizamnamesi" ve diğeri de kanunun tatbik suretlerini gösteren ve Devlet Şûrasından geçirilmesi lâzım gelen kanunumuzun 33 üncü maddesinin yapılmasını emrettiği gene "Birlik Nizamnamesi" dir.

Halbuki, aynı maksadı güden iki nizamname ortaya koymak, tatbikat bakımından birçok güçlükler doğurabilir. İki nizamnamenin hükümleri ara -

asında bir takım uyuşmazlıkların çıkması mümkün ve hattâ muhakkak bulunacağı gözönünde tutulacak olursa, iki nizamname yapmak düşüncesinin ne kadar çekinilecek bir konu olduğu anlaşılır.

Hem bu mahzuru düşünerek, hem de kanunun tatbiki işinde âhenk ve kolaylık elde etmek maksadiyle, kanunda adı geçen üç nizamnameden, Birlik ve Tatbik nizamnamelerini birleştirerek bir tek nizamname yapmanın en doğru hareket olacağı kabul olunmuştur. Bu görüşümüze kanun bakımından da bir engel mevcut değildir.

“Birlik Nizamnamesi” adı verilen, hem iç nizamname ve hem de tatbik nizamnamesi mahiyetini alan ve teşkilâtımızın dileklerinden de ilham almış bulunan bu taslak, umumî kongremiz tarafından proje halinde gözden geçirildikten sonra, Devlet Şûrasına arzolanacak, tam kadrosu ve tam tekniği ile birliğimizin çalışmalarını kolaylaştırıp genişletebilecektir.

Kanunun 31 inci maddesinde yazılı olan ve verilmesi doğrudan doğruya hükümete ait bulunan “Basın Kartı” için, hazırlanan nizamname projesi, yüksek Başvekâletten Devlet Şûrasına gönderilmiş bulunmaktadır. Bu proje Devlet Şûrası tanzimat dairesince raportörüne verilmiştir. Birlik nizamnamesi taslağı, yüksek kongreye saygılarımızla sunulur.

— BİRİNCİ BÖLÜM —

Birliğin kuruluşu ve kuruluş maksatları

1 — 3511 numaralı kanunla kurulmuş bulunan Türk Basın Birliğinin işleri bu nizamname hükümlerine uyularak görülür.

2 — Kanunun birinci maddesindeki durum ve vasıfta bulunanlar, daimî surette çalıştıkları valilik hangi bölgeye bağlı ise, o bölgenin idare heyeti reisliğine başvurarak aşağıdaki sorgulara doğru ve tam cevaplar veren dört tane ve üzerine fotoğraf yapışık beyanname ve ayrıca da dört fotoğraf vermek ve bu beyannameleri çalıştıkları basın müesseselerinin salâhiyetli makamlarının mühüriyle tasdik ettirmek ödevindedirler. Basın müesseseleri, çalıştırdıkları kimselerin bu ödevlerini yapıp yapmadıklarını takip ederler ve kanunî müddeti içinde bu ödevlerini yerine getirmiyenleri çalıştırmazlar.

Beyannamelerde şu sorgulara cevaplar verilecektir :

1) Adı ve soyadı.

2) Babasının ve anasının adları ve babasının işi.

- 3) Kendisinin doğum tarihi ve yeri.
- 4) Hangi okullarda yetiştiği (ilk okuldan başlayarak)
- 5) Mesleğe girdiğindenberi çalıştığı Basın müesseseleri ve bunlarda gördüğü vazifeler ve ayrılış sebepleri (tarihleri zincirliyerek)
- 6) Meslek dışında nerelerde ve hangi tarihlerde çalıştığı ve ayrılış sebepleri.
- 7) Askerlik durumu (askerlik şubasının kayıt ve numarası yazılarak)
- 8) a. — Meslek mensubu olarak bugünkü kazancı,
b. — Meslek dışındaki bugünkü kazancı,
- 9) Evli mi, bekâr mı, dul mu? Çocukları var mı, kaç tanedir ve kaç yaşlarındadırlar. Aile efradından kimlere bakmakla mükelleftir?
- 10) a. — Bugün hangi Basın müessesesinde dir ve ne işler görüyor?
b. — Basın müessesesinde idarî işlerle de uğraşıyor mu ve ne ile meşguldür? İdarî işlerden kazancı nedir, yazı işlerinden kazancı nedir?
- 11) Sigortalı mıdır? (Nereye, kaç paraya, cinsi ve sigortanın başlama ve bitme tarihleri nedir. Çalıştığı müessese sigorta taksitlerine iştirâk ediyor mu ve nisbeti nedir?)
- 12) Evinin adresi ve telefonu: Ev kira mıdır, malı mıdır?
- 13) Mensup olduğu basın müessesesiyle kanunun 25 inci maddesine göre akdettiği mukavelenin tarihi nedir?

3 — Bölge İdare Heyetleri, beyanname verenlere başvurduklarını belli eden bir vesika verirler ve bu müracaatları onbeş gün içinde gözden geçirirler. Yapılacak incelemenin on beş gün içinde bitirilmesine imkân görülemezse idare heyetinin karar defterine bu gecikmenin sebebi yazılır ve bir ay içinde incelemenin bitirilmesine çalışılır. Bu zaman içinde de inceleme bitirilemezse bu husus Merkez İdare Heyetine bir tezkerre ile haber verilir.

Bölge idare heyetleri başvuranın geçmişini ve halini gerek meslek haysiyeti ve gerekse matbuat kanununa göre basın mensupları için aranması lâzım gelen vasıflar bakımından inceden inceye elemek ödevindedirler. Gerekirse bu husus hakkında devlet daireleri ve müesseselerle muhabere ederler ve birlik mensuplarından ağızdan veya yazı ile tahkikat yaparlar. Bu tahkikat bölge dosyalarında gizli olarak kalır. Ortaya vuranlar, haysiyet divanına verilir. Bölge idare heyetleri başvuranın kanun ve meslek haysiyeti

bakımlarından durumunu tesbit ettikten sonra, birliğe giriş maksadının sadece kanunun meslektaşlar için temin ettiği haklardan istifade için olup olmadığı üzerinde dururlar; başvuranın, basın hizmetlerini tam mânasile meslek edinip edinmediği, ücretli bir şekilde çalışıp çalışmadığı, bu çalışmanın devamlı ve muntazam olup olmadığı noktalarını araştırırlar.

Kanunun birinci maddesinde "ücretli" hükmü, bu incelemelerde şu şekilde sıralanır:

a) Aylıklılar, b) çalışmasının karşılığını haftalık veya gündelik olarak alanlar, c) yazı karşılığı telif ücreti alanlar, ç) abone yazarak komisyon alıp parasız yazı yazarlar, d) bir gazete ve mecmuadaki hizmetinden ötürü gündelik, haftalık, aylık veya yazı karşılığı para almayıp da, gazete veya mecmuanın çıkmaması ile geçim ve kazancı zarar görenler de ücretli sayılır.

4 — Gazete veya mecmuaların çıkmakta oldukları bölgelerin dışındaki muhabirleri ve muharrirleri, nerede yaşıyorlarsa o bölgeye yazılırlar.

5 — Bir gazete veya mecmuanın sahibi olarak, matbuat kanununa göre "ruhsat" kimin adına çıkmış ise, ancak o imtiyaz sahibi olarak kaydolunur, ilgileri yalnız para koymakla kalanlar birlik âzası olamazlar. Bölge idare heyetleri bu kimselerin meslek dışındaki işlerine nisbetle meslek içindeki hizmetlerini tartarak haklarında asıl veya yardımcı âzalık kararını verirler. İçinde gazetelerini bastıkları basımeviyle iştigal edenlerin bu hizmetleri meslek dışında sayılmaz. Bölgeler birlik âzalığine kabul edilmelerine karar verdikleri kimseler hakkındaki kararlarını, taraflarından arkaları tasdik olunan üç beyannameye, başvuranın dört tane resmini de bağliyerek Merkez İdare Heyetine bildirirler. Âzalık, Merkez İdare Heyeti kararıyle tekmül eder. Merkez İdare Heyeti tarafından âzalığa kabul olunan kimselerin, nevine göre basın kartları verilmek üzere, tasdikli beyannamelerinin biriyle iki tane fotoğrafı Matbuat Umum Müdürlüğüne gönderilir. Alınacak basın kartı, Merkez Heyetince tasdik olunan beyannamelerden biriyle birlikte bölge idare heyetine yollanır.

Âzanın durumunda bir değişiklik olursa, ilgilinin başvurusu veya bölge idare heyetinin kararıyle bu durum incelenmek üzere Merkez İdare Heyetine bildirilir ve Merkez İdare Heyetinin vereceği karar tatbik olunur.

6 — Bölge İdare heyetleri, kendi bölgeleri içinde gazete ve mecmuaların çıkışı ve bu gazetelerle mecmuaları çıkaranlarla buralarda çalıştıranların hüviyet ve durumları ile yakından ilgilenmek yükümlüdürler. Bu maksatla yeniden gazete veya mecmua çıkarmak isteyenlerin ve buralarda çalıştırılmak istenenlerin müracaatlarını alan en yüksek mülkiye âmirleri bu müracaatları, o valiliğin bağlı olduğu bölge idare heyetine bildirmek ödevindedirler. Bölge idare heyetleri bu suretle teşebbüslerinden haberdar oldukları kimselere, gazete veya mecmualarının ilk sayısının çıkışı

tarihinden başlayarak en geç bir ay içinde birliğe başvurmak ile mükellef olduklarını taahhütlü bir mektupla bildirirler.

Kanunun gösterdiği bu bir ay içinde birliğe başvurmayanlar hakkında, kanun hükümlerinin yerine getirilmesi için, gazete veya mecmuanın çıktığı valiliğin en yüksek mülkiye âmirine bu husus yazı ile bildirilir.

Gazete veya mecmua çıkarılanlar, yanlarında çalıştırdıkları kimseleri, - eğer birlik âzası değillerse - kanunun ikinci maddesi hükmüne uyararak yazdırmak, birlik âzası iseler, adlarını ve sicil numaralarını derhal bölge idare heyetine bildirmek ödevindedirler. Bunların arasında birlik âzalığına alınmamalarına daha önceden karar verilmiş ve birlik âzası iken çıkarılmış olanlar varsa, onların çalıştırılmaması ilgiliye bildirilir.

7 — Basın Birliği beş bölgeye ayrılmıştır :

ANKARA BÖLGESİ :

Ankara, Zonguldak, Bolu, Kastamonu, Çankırı, Konya, Kırşehir, Çorum, Yozgat, Tokat, Sivas, Eskişehir, Bilecik, Amasya ve Kayseri valilikleri.

İSTANBUL BÖLGESİ :

İstanbul, Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, Çanakkale, Kocaeli ve Bursa valilikleri,

İZMİR BÖLGESİ :

İzmir, Aydın, Manisa, Balıkesir, Muğla, Antalya, Denizli, Isparta, Burdur, Kütahya ve Afyon valilikleri.

ADANA BÖLGESİ :

Seyhan, İçel, Niğde, Malatya, Maraş, Gaziantep, Elazığ, Urfa, Diyarbakır, Mardin, Van, Muş, Hatay, Tunceli, Bingöl, Hakkâri, Siirt, Ağrı ve Bitlis valilikleri.

TRABZON BÖLGESİ :

Trabzon, Samsun, Giresun, Ordu, Sinop, Çoruh, Kars, Erzurum, Gümüşhane, Rize ve Erzincan valilikleri.

8 — Bölge İdare Heyetleri, görecekleri lüzum ve ihtiyaca göre, bölgeleri içinde en az bir gündelik - haftada bir gün tatil yapanlar da gündelik

sayılır - siyasî gazetenin çıkarılmakta olduğu merkezlerde basın odaları açarlar ve oralarda bölge mümessilleri bulundurlar. Bölgeler bu odaları ve mümessillerin adlarını Merkez İdare Heyetine bildirirler.

Basın odaları buldukları merkez ve o merkezle ilgilendirilen sınır içinde, bölge idare heyetince verilen vazifeleri görürler. Mümessillere harcıyaabilecekleri para için, önceden, yazılı talimat gönderilir ve bu paralar bölgenin masraf bütçesinden ödenir.

9 — Birlik âzaları, kanunun beşinci maddesinde yazılı maksatlar uğruna çalışmak ve bu uğurda kendilerine düşen ödevleri kabul etmek ve başarmak yükümlüdürler.

— İKİNCİ BÖLÜM —

Birliğin uzuvları

I. UMUMÎ KONGRE :

10 — Umumî kongre her iki yılda bir mayıs ayında toplanır. Kongrenin toplantı günü ve zamanı ve yeri, Merkez İdare Heyeti Reisi tarafından, toplantıdan en az onbeş gün önce yapılan çağrı ile ilân olunur. Umumî kongrenin nizamnamesi Merkez İdare Heyeti tarafından hazırlanır ve dâvet ile birlikte âzaya bildirilir. Bir meselenin umumî kongrenin ruznamesine alınması için, âzaların bu isteklerini toplantıdan en az beş gün önce Merkez İdare Heyetine bildirmeleri lâzımdır. Merkez İdare Heyeti bu isteği kabul etmezse, istekli umumî kongrenin ilk toplantısında, bu isteğini yazılı olarak kongre reisliğine verir. İsteğin izahı için söz alınmaz. Kongre reisliği bu isteği doğrudan program komisyonuna verir; komisyon teklif sahiplerini dinledikten sonra bu isteği birlik kanun ve nizamnamesinin verdiği salâhiyetlerin sınırı içinde görürse, raporunu umumî heyete bildirir ve umumî heyet bu rapor üzerine isteğin müzakere edilip edilmemesine karar verir.

Hükümetin dilediği bir konunun ruznameye alınması veya ruznameden çıkarılması bu merasime bağlı değildir, üzerinde görüşülmez.

11 — Umumî kongreye siyasî gazete ve mecmuaların mümessili olarak gelecek âzanın,

- a) İmtiyaz sahibi olmaları (yalnız sermaye sahibi olanlar değil),
- b) Matbuat kanununa göre umumî neşriyatı idare etmekte bulunmaları,
- c) Matbuat kanununa göre başmuharrirlik sıfat ve hakları tanınmış olması.

ç) Buldukları gazete veya mecmuanın fiilen yazı müdürlüğünü yap -

makta olmaları, ve bu sıfatlarını Basın Birliği Merkezindeki sicillerine yazdırmış bulunmaları lâzımdır.

12 — Siyasî gazete veya mecmuaların imtiyaz sahipleri, kongre dâveti üzerine, yukarıki maddedeki vasıf ve durumlarda bulunanlardan hangisini mümessil seçiyorlarsa, ad ve soyadlarını, vazifelerini ve birlik sicilindeki numaralarını yazıp altını imzaları ve müesseselerinin mühürleriyle tasdik ederek toplantı tarihinden en geç beş gün önce Birlik Merkez İdare Heyetine ulaşacak şekilde bildirirler; uzak yerlerdeki bu kararlarını telgraf-la da bildirebilirler.

13 — Umumî kongre çağrıda tesbit edilen gün ve zamanda mürettep âzanın mutlak ekseriyeti ile açılır. Bu ekseriyet dâvet gün ve zamanında olmazsa toplantı ertesi gün münasip bir saate bırakılır. Bu saatin tayininde nakil vasıtalarının geliş zaman ve vaziyetleri göz önünde tutulur. Kongre o gün mevcut âza ile açılır.

14 — Umumî kongre, birliğin Merkez İdare Heyeti Reisi, yoksa Merkez İdare Heyeti âzasından biri tarafından açılır. Yoklamadan sonra, ekseriyet varsa bir reis, iki reis vekili ve dört kâtip seçilir. Umumî kongreye iştirâk eden her âza bir reyden fazlasını kullanamaz, kongreye gelmiyen vekil göndermez. Mazeretini bildirenlerin bu maksatla yazdıkları mektup veya telgraflar okunur.

15 — Reislik divanı seçildikten sonra Merkez İdare Heyetinin iki yıllık çalışma ve hesap raporları okunur ve raporlar incelenmek üzere program ve hesap komisyonlarına verilir. Raporlar program ve hesap komisyonlarından geçmedikçe umumî heyette görüşülmezler.

16 — Umumî kongre, Merkez Heyetinin çalışma ve hesap raporlarının okunmasından sonra,

a) Yedi âzalı hesap,

b) Onbeş âzalı program,

c) Nizamname veya birlik kanununda değişiklik yapılması için Merkez İdare Heyetince yapılmış veya en az yirmi beş kongre âzasının okunaklı adları yanına atılmış imzalarını taşıyan bir teklif var ise;

Yedi âzalı nizamname komisyonu seçilir.

Umumî kongrenin Reislik Divanı ve Merkez İdare Heyeti âzaları bu komisyonlara seçilemezler.

Umumî kongre lüzum görürse, türlü konular üzerinde çalışmak üzere başka komisyonlar da seçer.

17 — Her komisyon işe başlamadan önce üçünden bir reis, bir raportör ve bir kâtip seçer. Komisyonların toplantıları umumî kongre âzasına açıktır, komisyonda âza olmayanlar reye katılamazlar. Komisyonlar âzalarının yarısından bir fazlasıyla toplanır ve bu mevcudun ekseriyeti ile kararlar verirler. Karara iştirak etmeyenler kendi fikirlerini raporun altına yazıp imzalarlar.

Komisyonlar isterlerse, yalnız kendi âzalarının bulunabileceği toplantılar yapılmasını karar altına alırlar.

Komisyonlar kararlarını yazılı olarak umumî heyete verirler.

18 — a) Hesap komisyonu önce Merkez İdare Heyetinin raporunun hesap ve bilânço kısmını inceler, defter ve kayıtlarına bakar, bunların Merkez İdare Heyetince kabul olunan bütçeye uygunluğunu gözden geçirir ve bilânço hakkındaki incelemesini bir rapor halinde umumî heyete verir.

b) Program komisyonu, önce Birlik Merkez Heyetinin raporunu, evvelki kongreler tarafından verilen kararlar, yapılan dilekler ve kanunun ve nizamnamenin yüklediği vazifeler bakımından inceler ve müstakil bir raporla mütaleasını umumî heyete bildirir.

Program komisyonunun bundan sonraki vazifesi, usulî dairesinde yapılan ve reislikçe kendisine verilen teklifleri Birlik kanununun verdiği salâhiyetlere uygunluk bakımından gözden geçirmek ve bir karara bağlamak, Birliğin iki yıllık çalışma devresi için bir program projesi çizip umumî heyete vermektir.

c) Nizamname komisyonu, Basın Birliği kanununda ve nizamnamesinde yapılması lüzumu duyulan değişiklikleri gözden geçirir ve bunları maddeler halinde tesbit eder. Bu rapor üzerine umumî heyetçe gerek kanun ve gerekse nizamname üzerine verilecek tadil kararları, Hükümete Birliğin dileği olarak bildirilir.

19 — Birlik umumî kongresinin kanun ve nizamnamede değişiklik dileği kararı, mevcudun üçte iki ekseriyetiyle verilir.

20 — Hilâfına kayıt bulunmayan hususlarda umumî kongre mevcudun ekseriyeti ile karar verir ve müsavi reylerde reisin bulunduğu taraf ekseriyet sayılır.

21 — Hükümetçe veya Merkez İdare Heyetinde görülecek lüzum üzerine umumî kongre fevkalâde olarak toplantıya çağırılır. Fevkalâde toplantılar bu husustaki çağrının, bölge merkezlerinde bir gazetede intişarından en az on gün sonraki bir güne rastlamak üzere tesbit olunan saat ve yerde mevcut âza ile yapılır. Âzalar, ilgili oldukları müessese veya bölgenin ve - sikasını birlikte getirir ve kongrenin toplantısından bir saat önce Merkez İdare Heyeti bürosuna verirler. Fevkalâde toplantıda Hükümet veya Mer -

Merkez Heyetince tesbit ve ilân olunan konular dışında konuşulmaz.

22 — Umumî kongre -varsa Yüksek Haysiyet Divanının raporunu- dinler, Divanın raporu üzerinde konuşma açılmaz.

23 — Seçimler gizli reyyle yapılır; ekseriyet karar verdiği takdirde 'ışarî reyyle de yapılabilir.

24 — Komisyonların raporları bir karara bağlanıp Haysiyet Divanının raporu dinlendikten sonra seçimlere geçilir.

Gazete ve mecmua sahipleri ile siyasî gazetede ve siyasî mecmualarda çalışanlar arasından bu meslekte en az iki yıl çalışmış oldukları Birlikte kayıtlı olmak şartıyla;

a) Bir Merkez İdare Heyeti Reisi,

b) Sayısı bu seçimden önce reye konarak tesbit olunacak sekizden on dörde kadar Merkez Heyeti âzası seçilir. Seçilenler rey sırasına göre asıl ve yedeğe ayrılır.

c) Yüksek Haysiyet Divanına meslekte en az üç sene çalışmış olan ve bu çalışmaları Birlik kayıtlarına göre bilinenler arasından altısı asıl ve altısı yedek olmak üzere on iki âza seçilir, ve seçilenler rey sırasına göre asıl ve yedeğe ayrılır.

A, B, ve C fıkralarındaki seçimlerin birinci defasında mevcut âzanın yarısından bir fazlasının reyini kazanamamış olan namzetlerin seçimi tekrarlanır. İkinci seçimde alınan reyler, birinci seçimdekilerle birlikte sıralanır. Namzetler hangi seçimde daha fazla rey aldı iseler, o mikdar kendi lehlerine sayılır ve rey sırasına göre, aslî âzalığa ve geriye kalan namzetler de rey sırasına göre yedek âzalığa ayrılır. Müsavî rey alanlar arasında kura çekilir. Bu seçimlerle kongrenin çalışması sona erer.

25 — Birlik umumî kongrelerinin konuşmaları Birlik âzasına açıktır. Kongrenin reislik divanınca veya hükümetçe lüzum görülürse gizli toplantılar da yapılır. Gizli toplantılar hakkında - lüzum görülürse - kongrenin reislik divanı tarafından neşrolunacak bir tebliğden başka bir neşriyat yapılmaz.

26 — Kongre zaptının aynen neşri kongre reisliğinin müsaadesine bağlıdır.

27 — Umumî kongrenin konuşma zabıtları aynen tutulur. Bu zabıtlar reis ile kâtipler tarafından imzalanır ve kongrede bulunan âzanın adları yazılı bir liste ile birlikte saklanır.

II. BÖLGE KONGRELERİ :

28 — Bölge kongreleri her iki yılda bir nisan ayının ilk yarısında top -

lanır. Bölge İdare Heyetleri toplantının gününü, yerini ve saatini, toplantıdan on gün önce gazetelerle ve her âzanın adresine birer mektup göndermek suretiyle bildirir. Bölgeye yazılı bulunan her âza, bölge kongresinde bulunmak ödevindedir, mazereti olanlar mazeretlerini mektupla kongre reisliğine bildirirler.

Bölge kongreleri, bölge reisleri, eğer yoksalar idare heyeti âzasından biri tarafından açılır, o bölgede yazılı ve Birliğe karşı kanunî yükümünü yapmakta olan âzanın idare heyetindeki kayıtlara dayanan bir listesi okunur. Birliğe karşı yükümünü yapmamış olanlar, kongreye iştirak edemezler. Bu listede adları yazılı âzanın yoklaması yapılır ve bu mevcudun yarısından bir fazlası hazır ise kongre açılır. Yoksa toplantı ertesi günü nakil vasıtalarının varış saatlerine uygun bir zamana bırakılır ve o gün mevcut olan âza ile çalışmaya başlar.

29 — Kongrede konuşmaların idaresi için bir reis, bir reis vekili ve iki kâtip seçilir. Lüzumu halinde Merkez İdare Heyeti bölge kongrelerinde bulunmak üzere bir mümessil seçer, bu mümessil o bölge kongresinin tabîî âzası sayılır.

Reis kongre konuşmalarını Birlik kanun ve nizamnamesinin teşkilât ve âzaya verdiği salâhiyet ve haklar dairesinde cereyan etmesini temin ve idare eder. Kâtipler konuşmaların zabıt hulâsalarını ve kararlarını yazarlar.

30 — Kongrede her âza bir reyden fazlasını kullanamaz ve vekil de gönderemez..

31 — Kongre, lüzumunda konuşmaların gizli olmasına karar verebilir.

32 — Bölge kongrelerinde önce bölge idare heyetinin iki yıllık çalışma ve hesap raporları okunur. Bu raporlar, üzerinde konuşulmaksızın, ilgili komisyonlara yollanır.

33 — Bölge kongreleri çalışma ve hesap raporlarının okunmasından sonra üçer âzalı program ve hesap komisyonları seçerler. Bu komisyonlar içlerinden bir reis ve bir de raportör ayırırlar. Program komisyonu çalışma raporunu inceler ve evelki kongrelerin veya Merkez İdare Heyetinin Bölge İdare Heyetine vermiş olduğu direktif ve vazifelerin yapılıp yapılmadığını araştırır ve mütalealarını umumî heyete bildirir.

Hesap komisyonu sarfiyatın bütçeye, usule ve kayıtlara uygun olup olmadığını, âzanın kanunî mükellefiyetlerini yapıp yapmadıklarını inceliyerek, mükellefiyetlerini yapmamış olan âza hakkında karar alır ve bu kararını heyeti umumiyeye bildirir. Hesap komisyonu Bölge İdare Heyetince hazırlanan iki yıllık bütçe ve ona bağlı kadro projesini inceleyip mütaleasını umumî heyete bildirerek vazifesini bitirir.

Komisyonlar üç âzanın huzuriyle toplanır, iki âzanın reyi ekseriyet sayılır. İdare heyetlerinde bulunanlar komisyonlara seçilemez.

Program komisyonları, Birlik kanun ve nizamnamesi üzerinde tadil teklifleri de dahil olmak üzere mesleği ilgilendiren bütün tekliflerle meşgul olur.

34 — Kongre reisliğine verilen bütün teklifler doğruca program komisyonuna gönderilir, komisyonca alınacak karar umumî heyete bildirilir. Bir teklif ikinci bir defa gene komisyona verilebilir.

35 — Bölge kongreleri hazır bulunan âzanın yarısından bir fazlasının reyi ile kararlarını verirler, reyler müsavi olursa reisin bulunduğu taraf kazanır.

36 — Bölge kongreleri, program ve hesap komisyonlarının programları üzerinde konuşup mevzularını bir karara bağladıktan sonra bölge idare heyetini, haysiyet divanını ve umumî kongreye gönderilecek murahhasları seçerler.

37 — Bölge idare heyetleri, o bölgedeki âzadan gazetecilik mesleğinde en az iki yıl çalışmış olanlar; arasından seçilen beş kişiden mürekkeptir. Beş de yedek âza seçilir ve yedekler, rey sırasına göre idare heyeti reisi tarafından vazifeye çağrılır.

Namzetler, kongrede hazır bulunan âzanın mutlak ekseriyetinin reyini alamazlarsa 24 üncü maddenin son fıkraları hükmü tatbik olunur.

38 — Bölge haysiyet divanı âzalıklarına meslekte en aşağı iki yıl çalışmış olan Birlik mensupları arasından üç asıl ve üç yedek âza, kongrede hazır bulunan âzanın mutlak ekseriyeti ile seçilir, ekseriyet hasıl olmazsa 24 üncü maddenin son fıkraları hükmü tatbik olunur.

39 — Bölge murahhasları, bölgelerin kongreye katılmıya haklı âzasından her elli ve daha ziyadesi için birer olmak; bölge kongresi tarafından gazete veya mecmuaların, imtiyaz sahibi, başmuharrir, neşriyat müdürü veya yazı işleri müdürlerinden olmamak üzere, mesleğin diğer şubelerinde çalışan âzalar arasından bir misil yedeğiyle beraber seçilir. Murahhaslık seçiminde de 24 üncü maddenin son fıkraları hükmü tatbik olunur.

Murahhasların vazifeleri iki kongre arasındaki fevkalâde umumî kongrelerde de devam eder.

40 — Bölge kongrelerinde seçimler gizli reyle yapılır. İşaretle yapılmasına ekseriyetle karar verilebilir.

FEVKALÂDE TOPLANTI :

41 — Bölge kongreleri, Merkez İdare Heyetinde görülen lüzum veya

bölgede yazılı ve Birliğe karşı yükümlerini düzgünce yapan 25 âzanın tek-
lifi üzerine, bölge idare heyetinin müteleası alındıktan sonra Merkez he-
yeti tarafından fevkalâde toplantıya çağrılır. Bu toplantı beş gün önce ga-
zetelerle ilâm bulunduğu gibi mektupla da âzaya bildirilir. Toplantı gün ve
saatinde gelen âza ile açılır. Fevkalâde kongrelerde yalnız Merkez Heye-
tince tesbit olunan ruzname üzerinde görüşülür.

42 — Bölge kongrelerinde bulunan âzanın isimleri, bir deftere yazılır ve
zabıtların hâlâsası bu deftere kaydolunarak bir sureti dilek raporu ile bir-
likte kongre reis ve kâtiplerine imzalatılarak Merkez İdare Heyetine
yollanır.

III. MERKEZ İDARE HEYETİ :

43 — Merkez İdare Heyeti, Birliğin bütün işleri için en yüksek idare
uzvudur. Birliği kaza ve idare makamları nezdinde ve üçüncü şahıslara
karşı temsil eder. Umumî olarak teşkilâtın nizamnameye uyarak işlemesi
ve mesleğin ilerletilip haklarının tanıtılması için çalışır. Bölgeleri idare ve
hesap bakımından teftiş eder ve onlara çalışma programı çizer. Kanunun
ve nizamnamenin iyi tatbik edilmesi için talimatnameler yapar. Birlik âza-
larının bu kanun ve nizamname hükümlerine riayet etmelerini takip ve
kontrol eder ve riayet etmeyenler hakkında haysiyet divanlarını harekete
geçirir.

44 — Birlik Merkez Heyeti,

a) Memleketin iç ve dış emniyetini ve müdafaasını kolaylaştırıp kuvet-
lendirmek ve umumiyetle basını millî ve vatanî maksatlar uğrunda dai-
ma dayanık ve hassas bulundurmaya gayesiyle hükümetle basın arasında
işbirliğini düzene kıtır ve bu maksatla birlik âzalarına direktif verir.

b) Malûliyet, hastalık, işsizlik, ihtiyarlık ve ölüm gibi hâdiselerin
iktisadî neticelerine karşı Birlik mensuplarının ve ailelerinin korunması-
nı temin edecek yardım ve tekaüt sandıkları veya müşterek sigortalar kur-
mak için sermaye hazırlar ve biriktirir.

Bu maksatla basın ile ilgili ilân, reklâm ve tevzi işleri ve içerde ve dı-
şarda çıkan gazete ve mecmuaların satışı ile uğraşır ve bunla-
rın tek elden icaresini üzerine almak veya iştirakler kurmak için teşebbüs-
lerde bulunur.

c) Yüksek gazetecilik enstitüsü, gazetecilik lisesi, meslek kursları aç-
arak birlik mensuplarının ve Türk basınının seviyesinin yükseltilmesine ça-
lışır ve bu hususta Maarif Vekilliği ile işbirliği yapar.

d) Aza arasındaki anlaşmazlıkların hal ve izalesine çalışır ve bu husus-
ta Merkez ve Bölge idare heyetleri reislerini ödevlendirir. Bir anlaşmaz-
lığın iki tarafını teşkil edenler, Merkez ve Bölge idare heyetleri reisleri-

nin teşebbüs ve aracılığını saygı ile karşılamak ödevindedirler. Birlik İdare Heyeti reislerinin teşebbüsü üzerine mutabık kalınan anlaşmaları ihlâl edenler Birliğin manevî şahsiyetine karşı saygısızlıktan dolayı haysiyet divanlarına verilirler.

Birlik Merkez Heyeti lüzum gördüğü takdirde her hangi bir işi, bölge veya yüksek haysiyet divanlarına verir.

e) Birliğin hesapları umumî kâtiplik bürosuna bağlı olan bir muhasip tarafından tutulur ve birliğin mevcut para ve malları Merkez İdare Heyetinin mesuliyeti altındadır.

Merkez Heyeti Birlik Merkez Bürosunun ve kuracağı teşkillerin kadro ve bütçesini yapar ve umumî kongreye verilecek raporu ve bilânçoyu hazırlar.

f) Bölgelerin hesaplarını daimî surette teftiş ve mürakabe ve onların Birlik umumî masraflarına ve yapılacak her türlü yardım tesislerine iştirak nisbetlerini tayin ve tesbit eder.

Bölgelere çalışma tarzları hakkında lüzum gördüğü direktifleri verir.

g) Memleket dışında Türk basınıni temsil edecek heyetlerin ve muhahasların seçimi için talimatnameler yapar.

h) Merkez Heyeti günün ve ahvalin icaplarına göre bu kanunun göz önünde tuttuğu bütün hususlarda ve Birlik mensuplarının hak ve faydalarını temin yolunda her türlü teşebbüsleri almak ödevindedir.

VI. — BÖLGE İDARE HEYETLERİ :

45 — Bölge İdare Heyetleri :

a) Bölge İdare Heyetleri, Birliğin o bölgeye ait işlerini görürler. Lüzumlu gördükleri kesimlerde Basın odaları açarlar ve oralara mümessiller seçer ve mümessillere talimat verir ve tahsisat ayırırlar.

b) Bölge İdare Heyetleri her yıl nisanın sonunda Merkez İdare Heyetine yıllık çalışma raporları ile bilânçolarını yollarlar.

c) Bölge İdare Heyetleri, Merkez İdare Heyetinin bu kanun ve nizamnameye uygun olan direktiflerine uyarlar.

ç) Bölge İdare Heyetleri, kendi bölgelerindeki âza için bir yardım sandığı kurup işletir ve âzadan zarurete düşenlere yardım elini uzatırlar.

d) Bölge idare heyetleri aralarından bir reis, bir reis vekili, bir umumî kâtip ve bir de muhasip âza seçerler. Kongrece kadrosu kabul edilmiş olan bölge memurları reis tarafından tayin ve tebdil olunur.

— ÜÇÜNCÜ BÖLÜM —

Haysiyet Divanları

46 — Basın Birliği Haysiyet Divanları iki kısım olup, biri Bölge haysiyet divanları, diğeri yüksek haysiyet divanıdır.

Bölge haysiyet divanları; Ankara, İstanbul, İzmir, Adana ve Trabzon'da ve yüksek haysiyet divanı da Ankara'da bulunur.

3511 numaralı kanunun (4) üncü maddesine göre bölgeler arttırıldığı takdirde arttırılan her bölgede aynı kanunun (16) ıncı maddesine göre birer bölge haysiyet divanı kurulur.

47 — Haysiyet divanlarının vazifesi:

- a) Birlik mensupları arasında çıkacak şahsî anlaşmazlıkları,
- b) Meslek haysiyet ve şerefine taalluk eden meseleleri,
- c) Birliğin, 3511 numaralı kanun ile tesbit olunan maksatlarına aykırı hareketleri iddia olunan birlik mensuplarının durumlarını inceliyerek gereken kararları vermektir.

48 — Haysiyet divanları, birer reis ve birer reis vekilini kendi aralarından gizli reyle seçerler.

49 — Bölge haysiyet divanlarında müzakere nisabı (4) ve yüksek haysiyet divanında müzakere nisabı (6) dır. Her iki divanda kararlar mevcudun ekseriyeti ile verilir. Reyler müsavi olursa, reisin bulunduğu taraf ekseriyet kazanmış sayılır.

50 — Vazife, salâhiyet ve usule taalluk eden hususlarda ekalliyette kalan divan âzaları esas hakkındaki müzakere ve karara iştirak etmiye mecburdurlar.

51 — Haysiyet divanları, reislerinin veya reis vekillerinin reisliği altında toplanır. Toplantılarda müzakere ve kararları zaptetmek üzere birer kâtip bulunur. Yüksek haysiyet divanında bu vazifeyi Birlik Umumî Kâtipi yapar.

52 — Haysiyet divanları reisin veya vekilinin şifahî veya yazılı dave tiyle toplanır. Davetlerde ruznamenin bildirilmesi ve davetlerin toplantıdan en aşağı (48) saat önce yapılması lâzımdır. Ruznameye dahil olmayan acele işler reisin teklifi ve divanın kararıyle müzakere edilebilir.

53 — Haysiyet divanlarının birer esas defteri bulunur. Divanlara gelen her iş numara sırasıyla bu deftere kaydolunur. Divanlarca verilen son kararların hulâsaları dahi aynı numara hizasında bu deftere yazılır.

54 — Haysiyet divanlarına gelen her iş için bir dosya açılır. Bir işe ait:

her türlü evrak, müzakere zabıtları ve kararların asılları bu dosyada saklanır. Her dosya üzerine esas defterindeki esas numarası yazılır.

55 — Haysiyet divanlarının birlik mensuplarına verebilecekleri inzibatî cezalar şunlardır :

- 1) İhtar,
- 2) Açık ihtar,
- 3) Bir aya kadar meslek icrasından men,
- 4) Üç aya kadar meslek icrasından men,
- 5) Birlikten çıkarma.

56 — İhtar cezası şu hareketler için verilir :

- a) Birlik idare heyetleri veya haysiyet divanları reislerinin tavassut tekliflerini reddetmek veya bunların tavassutları üzerine verilen sözleri tutmamak.
- b) Birlik kanun ve nizamnamesinin verdiği salâhiyetleri kullanmadan sözle, yazıyla veya fiil ile birlik âzaları aleyhinde bulunmak.
- c) Gerek yazılarında ve gerek söz ve karakterlerinde birlik mensuplarına karşı münazara kaidelerine ve âdâbı muaşerete aykırı hareketlerde bulunmak.

57 — Açık ihtar cezası şu hareketler için verilir :

- a) Birlik teşkilâtında bir sıfat veya salâhiyeti olmadığı halde kendisine bu sıfatı vererek herhangi bir harekette bulunmak,
- b) Birlik kanun ve nizamnamesine uyarak merkez idare heyetince yapılan talimatnameye göre merkez idare heyeti ile bölge idare heyetlerince verilen direktiflere uymamak.
- c) Birliği, maksatlarına ulaşmaktan geri koyacak surette âza arasına nifak sokmak.
- ç) Birliğin icraatına engel olmak.
- d) Birliğe verdiği beyannamede hakikate uymıyan malûmat vermek.
- e) Birlik iştirak hisselerini zamanında ödememek.

58 — Bir aya kadar meslek icrasından men cezası şu hareketler için verilir :

- a) Birliği yalnız kendi menfaatini temine âlet etmek.
- b) Basın mesleğinin şerefini kırmak veya ona zarar vermek.
- c) Meslekdaşların aleyhlerinde ve onların şerefini kırabilecek yazı yazmak.
- ç) Meslekdaşlarını haksız olarak işten çıkarmak
- d) Birlik haysiyet divanlarının kararlarını hükümsüz kılacak su -

rette suçluya yardım etmek.

- e) Yapılan anlaşmalara aykırı olarak gayri kanunî rekabet yapmak.
- f) Mutat neşir tarifesiinden üstün ilân ücreti, ilgilinin ihtiyaç ve teşkilâtından fazla miktarda abont kaydetmek veya abone ücreti istemek

59 — Üç aya kadar meslek icrasından men cezası şu hareketler için verilir :

- a) Bir haber veya mütaleayı neşretmek veya gizlemek için para istemek veya hususî bir fayda temini maksadıyla aynı hareketi yapmak.
- b) İlân veya abone bedellerini alıp da bunların karşılığını ödememek. Mutat neşir tarifesiinden üstün ilân ücreti, ilgilinin ihtiyaç ve teşkilâtından fazla miktarda abone kaydetmek veya ücreti almak.
- c) Haysiyeti muhîl derece işreti ve kumarbazlığı itiyat etmek.

60 — Birlikten çıkarma cezası şu hareketler için verilir :

- a) Bir haber veya mütaleayı neşretmek veya gizlemek için para almak veya hususî bir fayda temini maksadıyla tehditte bulunmak.
- b) İlân veya abone bedellerini alıp da bunların karşılığını ödemeyi itiyat edinmek.
- c) Basınî hasis ve sefil menfaatlerine âlet olmak.
- ç) Millet, vatan, milliyet, cumhuriyet ve teşkilâtı esasiye kanununun koyduğu esaslar aleyhinde yazı yazmak veya buna benzer hareketlerde bulunmak veya devlet'in emniyeti aleyhinde herhangi bir suç işlemek.
- d) Haysiyeti muhîl ve ahlâka aykırı herhangi bir suçla mahkûm olmak.

61 — İhtar, açık ihtar ve bir aya kadar meslek icrasından men cezalarını bölge haysiyet divanları verir.

Bölge haysiyet divanlarının ihtar ve açık ihtar cezaları hakkındaki kararları katîdir. Bir aya kadar meslek icrasından men hakkındaki kararlara karşı, kararın yazı ile ilgililere bildirildiği tarihten başlayarak (15) gün içinde itiraz olunabilir. Bu itirazlar yüksek haysiyet divanınca incelenir.

62 — Yüksek haysiyet divanı ihtar, açık ihtar, üç aya kadar meslek icrasından men ve birlikten çıkarma cezalarını verir.

Yüksek haysiyet divanının ihtar, açık ihtar ve üç aya kadar meslek icrasından mene dair verdiği kararlar kesindir. Birlikten çıkarma hakkındaki kararlara karşı kararın yazı ile ilgililere bildirildiği tarihten itibaren (15) gün içinde itiraz olunabilir.

63 — Yüksek haysiyet divanı ile Dahiliye Vekâleti, inceledikleri kararları aynen tasdik edebilecekleri gibi büsbütün de kaldırabilirler veya daha hafif bir cezaya çevirebilirler.

64 — Haysiyet divanları aşağıda yazılı hallerde işe el korlar :

- a) İlgili birlik mensuplarının yazı ile başvurmaları üzerine,
- b) Doğrudan doğruya merkez veya bölge idare heyetlerinin başvurmaları üzerine,
- c) Vekâlet veya valiliklerden birinin isteği üzerine merkez veya bölge idare heyetlerinin başvurmaları üzerine.

65 — İhtar, açık ihtar ve bir aya kadar meslek icrasından men cezalarının verildiği işler hakkında bölge haysiyet divanına ve üç aya kadar meslek icrasından men ve birlikten çıkarma cezalarının verildiği işler hakkında da yüksek haysiyet divanına başvurulur.

Yüksek haysiyet divanının salâhiyetine girdiği düşünülerek bu divana verilen bir işin, incelenmesi neticesinde, bölge haysiyet divanının salâhiyeti içinde bulunduğu anlaşılırsa, yüksek haysiyet divanı o işin cezasını kendiliğinden verebildiği gibi, işi ilgili bölge haysiyet divanına da gönderir.

66 — Bölge haysiyet divanlarının inceledikleri işlerde âzadan birinin veya birkaçının bitarafıklarına az veya çok tesir edebilecek sebeplerin bulunuşu, gerek bölge haysiyet divanları ve gerek ilgililer tarafından ileri sürülürse iş yüksek haysiyet divanına verilir. Yüksek haysiyet divanı ortaya sürülen sebepleri yerinde görürse durumun icaplarına göre ya işi doğrudan doğruya inceleyip bir karara bağlar, veya yedek âzadan bir veya ikisini yalnız o iş için vazifelendirir ve onlar da ilgili ise, münasip göreceği bölge haysiyet divanlarından birine verir.

67 — Haysiyet divanları, incelemeye başladıkları işler hakkında kanaat elde edebilmesine yarayabilecek delilleri topladıktan sonra şikâyet mektubunun bir sureti ile isnat olunan işin delillerini ilgiliye bildirmeye ve divanca tayin edilen müddet içinde ilgilinin yazı ile ve lüzum görülecek hallerde şifahî müdafaasını almaya mecburdurlar. Aksi takdirde itiraz yapılmıca kararları bozular.

68 — Haysiyet divanları inceledikleri işler hakkında tahkikatın gerektirdiği her türlü muameleleri yapabilecekleri gibi lüzum gördükleri her türlü evrak ve dosyaların asıl veya suretlerini resmî ve hususî daire ve müesseselerden celbedebilirler ve icabında bu daire ve müesseselerden tetkik ettikleri işle ilgili her türlü malûmatı isteyebilirler.

69 — Birlik mensuplarına isnat olunan işin aynı zamanda kanunen ce -

zayı istilzam etmesi, (55) inci maddede yazılı inzıbatî cezaların verilme - sine engel olmayıp bu cezalar ayrıca tatbik olunur.

70 — Birlikten çıkarma cezasından başka (55) inci maddede yazılı ce - zaların bir senede iki defa tekrarlanması, bir derece daha ağır cezanın ve - rilmemesine sebep olur.

71 — Haysiyet divanlarınca verilen inzıbatî cezalar hakkındaki karar - lar, ya mensup olduğu gazete veya mecmua sahibi veya valilik vasıtasıyla ilgiliye bildirilir.

Tebliğlerde ilgiliden imzalı tebliğ ilmühaberi alınması ve tebliğ tarihinin tebliğe vasıta olanlar tarafından tasdik edilmesi şarttır. Tebliğ ilmühaberleri, divanlardaki karar dosyalarında saklanır. Tebliğleri kabul etmeyenler için usulü dairesinde birer zabıt yapılır.

72 — Haysiyet divanlarının kararlarına karşı ilgililer tarafından yapı - lacak itirazlar, kararı veren divan vasıtasıyla yazılacak bir istida ile yapı - lır. Haysiyet divanları itiraz edilen karara ait dosyayı itiraz istidasiyle birlikte en çok beş gün içinde ait olduğu itiraz merciine göndermiye mecburdurlar.

73 — İtiraz mercileri tarafından verilecek karar, ilgiliye tebliğ edil - dikten sonra dosyası verilen karar suretiyle birlikte bağlı olduğu haysi - yet divanına geri gönderilir.

— DÖRDÜNCÜ BÖLÜM —

Mukavele akdi mecburiyeti

74 — Birlik kanununun üçüncü faslındaki mukavelelerin akdi mecbu - rîdir. Mukavele akdini kabul etmeyen taraf aleyhine haysiyet divanla - rına şikâyet edilir.

75 — Mukavelename hükümlerine göre yapılacak ihbar ve tebliğler, iki tarafça yazılı ve imza mukabili olarak icra edilir.

76 — Alelumum bir ayı geçen mahkûmiyet cezasına çarpılanlar ile hay - siyeti muhil her hangi bir suçla mahkûm olanların müessesese ile aktedilmiş olan mukaveleleri münfesiht sayılabilir.

77 — Mukavelenamenin akdinden mütevellit masraflar basın mües - sesesi sahipleri tarafından ödenir.

78 — Âkit birlik âzası çalıştığı müessesenin salâhiyetli uzvundan izin almaksızın vazifesi başına gelmez ve mazeresini bir hafta içinde tevsik et -

mezse ilkünde kistelyevm çezasına uğrar; tekrarlarlsa mukavele mün-
fesih sayılır.

79 — Âkit birlik âzası mukavele ile üzerine aldığı vazifeyi, işin icap
ettirdiği bütün teşebbüs, gayret ve kudretini sarfederek lâyıki veçhile
yapmak yükümlüdedir.

80 — Âkit birlik âzası çalıştığı müessesenin eşya ve mevcudatını hüsnü
muhafazayı teahhüt eder.

81 — Âkit birlik âzası, çalıştığı gazete için alınan ve bilhassa
masraf yapılarak elde edilen her türlü havadis ve yazılar ile gazete namına
çekilen fotoğrafları, yapılan resimleri ve hartaları başka bir gze ve mec-
muaya veremez.

Diğer gazete ve mecmualara yazılacak ve katiyen havadis mahiyetinde
olmayacak makaleler için âkit müessesenin muvafakati lâzımdır.

Bu türlü yazıların; âkit birlik âzasının aylıkla çalıştıkları müessese-
deki yazı ve mesai mevzularının dışında olması şarttır. Bu makalelerin ve
yazıların gazeteye ait ve mukavele ile üzere alınan işleri sekteye uğratma-
dan hazırlanması da esastır. Bu hususun takdiri ve verilen müsaadenin ica-
bında geri alınması âkit müessesenin hakkıdır.

— BEŞİNCİ BÖLÜM —

Türlü hükümler

82 — Basın kartı, mahsus nizamnamesinde yazılı hükümler dairesinde
verilir.

83 — Birliğin gelirlerini arttırmak ve gelir kaynakları bulmak, bölge -
lerde bölge idare heyetlerinin, genel olarak merkez idare heyetinin öde -
vidir.

- a) Birlik mensuplarının iştirak hisseleri, her basın müessesesinde te-
diye yapılırken (maaş, gündelik, haftalık ve telif hakkı dahil) bir
bordro ile kesilir ve her ay ödenen para ertesi ayın on beşinci gü-
nüne kadar bölge idare heyetlerine yatırılır.
- b) Duhulliyeler, âzanın Birliğe yazılışındaki ilk aylık tediyeden
kesilir.
- c) Yardımcı ve misafir âzalarla gazete veya mecmua sahipleri ve ga-
zetelerin sermayesinde ilgili olanlar kanunun tarifî veçhile tesbit

olunacak yıllık hisseyi, iki taksitte bölge idare heyetlerine ödemek yükümlüdedirler. Birinci taksitin ödeme müddeti haziran sonunda, ikinci taksitin ödeme müddeti birincikânun sonunda biter. Bu müddet içinde iştirak hisselerini ödemiyeenlerin adları bölgelerce merkez idare heyetine bildirilir ve merkez idare heyeti kararıyle yüzde yirmi zam ile bölge idare heyetlerine gönderilmesi istenir. Merkez idare heyeti şubat sonuna kadar iştirak hisselerini ödemiyeenleri ilgili haysiyet divanlarına verir.

- ç) Birlik bölgelerinin ve merkez heyetinin bütçesi hazıranda başlar.
- d) Bölge idare heyetleri yıllık gelirlerinin onda birini, birincisi ağustos ve ikincisi sonteşrin sonunda olmak üzere iki taksitte birliğin müşterek masraflarını karşılamak üzere merkez idare heyeti emrine gönderirler.
- e) Birlik merkez heyeti lüzumunda bölgelerin zarurî masraflarını karşılamak üzere kendi bütçesinden yardım eder.

84 — Bu nizamnamenin hükmü yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde bütün bölgeler âzalarının durum ve vasıflarını bu hükümlere uyarak gözden geçirilir ve yeni sicil fişleri doldurturlar ve durumlarında değişiklik olanlar hakkında karar verilmek üzere merkez idare heyetinin kararına arzederler.

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.2651